

17—19 oktober

Debatter m. m.

Måndagen den 17 oktober

	Sid.
Hälsningsanförande.....	3
Minnesord över talmannen Patrik Svensson och avliden ledamot av kammaren.....	3
Interpellationer av:	
herr Rimmerfors ang. möjligheterna till svensk röstavlänning i Schweiz.....	6
herr Rimmerfors i anledning av det ökade thinnermissbruket.....	7
herr Gustafson i Göteborg i anledning av den ökning av bolagsbildningen som inträtt sedan beslutet om allmän tilläggs pensionering fattats.....	8
herr Adamsson ang. verkan av formella fel vid valförrättningar....	10
fröken Vinge ang. bibliotekens personalorganisation.....	11
herr Nihlfors ang. en snabbare sammanräkning av poströsterna vid allmänna val.....	12
herr Hagberg ang. åtgärder för nedbringande av antalet olyckor vid flygvapnet.....	13
herr Nilsson i Gävle ang. åtgärder mot hyresstegringar.....	13
herr Senander i anledning av visst sammankopplande av beslutade höjningar av folkpensionsstandarden med utgående kommunala förmåner.....	15
herr Dickson ang. åtgärder mot vissa pornografiska tidskrifter....	16
herr Svensson i Stenkyrka ang. fördelningen av bidragen i anledning av 1959 års skördeskador.....	16

Onsdagen den 19 oktober

Anföranden efter val av talman.....	21
Interpellationer av:	
herr Ohlin ang. stimulerande av den svenska biståndsinsatsen från näringslivets sida gentemot de s. k. utvecklingsländerna.....	21
herr Larsson i Hedenäset ang. stödet åt det mindre jordbruket....	23

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 19 oktober

Val av talman.....	21
--------------------	----

17—19 oktober

Debatt om m.

Mandatet den 17 oktober

1555
 1556
 1557
 1558
 1559
 1560
 1561
 1562
 1563
 1564
 1565
 1566
 1567
 1568
 1569
 1570
 1571
 1572
 1573
 1574
 1575
 1576
 1577
 1578
 1579
 1580
 1581
 1582
 1583
 1584
 1585
 1586
 1587
 1588
 1589
 1590
 1591
 1592
 1593
 1594
 1595
 1596
 1597
 1598
 1599
 1600

Önskyden den 19 oktober

1601
 1602
 1603
 1604
 1605
 1606
 1607
 1608
 1609
 1610
 1611
 1612
 1613
 1614
 1615
 1616
 1617
 1618
 1619
 1620
 1621
 1622
 1623
 1624
 1625
 1626
 1627
 1628
 1629
 1630
 1631
 1632
 1633
 1634
 1635
 1636
 1637
 1638
 1639
 1640
 1641
 1642
 1643
 1644
 1645
 1646
 1647
 1648
 1649
 1650
 1651
 1652
 1653
 1654
 1655
 1656
 1657
 1658
 1659
 1660
 1661
 1662
 1663
 1664
 1665
 1666
 1667
 1668
 1669
 1670
 1671
 1672
 1673
 1674
 1675
 1676
 1677
 1678
 1679
 1680
 1681
 1682
 1683
 1684
 1685
 1686
 1687
 1688
 1689
 1690
 1691
 1692
 1693
 1694
 1695
 1696
 1697
 1698
 1699
 1700

Samtliga utskottsberättelser

1701
1702
1703
1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1711
1712
1713
1714
1715
1716
1717
1718
1719
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800

Måndagen den 17 oktober

Kl. 14.00

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes av herr förste vice talmannen.

§ 1

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN öppnade sammanträdet med följande ord:

Det har blivit min uppgift att öppna kammarens sammanträde i dag, och jag ber att få hälsa ledamöterna välkomna till höstens riksdagsarbete.

§ 2

Minnesord över talmannen Patrik Svensson och avliden ledamot av kammaren

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN yttrade:

Sent på kvällen den 17 juli nådde oss oväntat och smärtsamt sorgebudet, att talman Patrik Svensson hastigt avlidit. Vi visste, att han under lång tid dragits med sviter av ett tidigare sjukdomsfall, men när vårriksdagen åtskildes, var han vid gott mod och gladde sig åt att efter en välbehövlig sommarledighet få återvända till höstens riksdagsarbete. Det blev inte så. Alltför tidigt gick han bort från sitt ansvarsfulla uppdrag.

Patrik Svenssons levande intresse för samhällsfrågor förde honom tidigt i beröring med de stora folkrörelserna. Han fick också vid unga år en framskjuten ställning inom den politiska meningsriktning han tillhörde.

Därifrån och till det kommunala arbetsfältet var steget icke långt. Patrik Svensson blev en kunnig och duglig förtroendemän i sin hemstad och sitt

hemlän. Bland annat var han under många år stadsfullmäktiges ordförande.

Med en stor fond av personlig erfarenhet av offentlig verksamhet kom så Patrik Svensson över till rikspolitiken. Andra kammaren tillhörde han sedan 1941. I riksdagen förvärvade han genom sin vidsynthet och sitt personliga framträdande förtroende, som sträckte sig långt över partigränserna. År 1958 valdes han under allmän anslutning till andra kammarens talman.

Med klar insikt om riksdagens betydelsefulla ställning i vår folkliga självstyrelse ledde talman Patrik Svensson kammarens förhandlingar under en stark känsla av ansvar och med stor personlig värdighet.

Genom sitt öppna och vänsälla väsen vann han riksdagsledamöternas odelade tillgivenhet och aktning.

Vi bevarar honom i vårt minne som en god människa och en högt förtjänt medborgare.

Under kammarens sommaruppehåll har ytterligare en av våra kamrater gått ur tiden. Representanten för Norrbottens län Valdemar Berglund i Arvidsjaur avled den 15 juli. Han var sedan många år ledande kommunalman i sin hemort och beklädde bl. a. posten som kommunalfullmäktiges ordförande. I riksdagen invaldes han år 1958. Han var verksam i bankoutskottet och intresserade sig speciellt för norrlandsfrågor. Under den förhållandevis korta tid han fick tillfälle att deltaga i kammarens arbete tillvann han sig sina riksdagskamraters aktning och uppskattning för sin kunnighet och sitt försynta sätt.

Minnesord över talmannen Patrik Svensson och avliden ledamot av kammaren

Vi lyser frid över våra bortgångna kamraters minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

§ 3

Upplästes följande till kammaren inkomna telegram och brev:

Helsingfors 19/7 1960

Riksdagens Andra Kammare, Stockholm

Finlands Riksdag framför sitt varma deltagande med anledning av talman Patrik Svenssons bortgång.

K. A. Fagerholm

Reykjavik 19/7 1960

Riksdagen, Stockholm

Islands Allting uttrycker sitt innerligaste deltagande i anledning av Andra Kammarens talman Patrik Svenssons bortgång.

Fridjon Skaphedinsson
Förenade Alltingets talman

Oslo 20/7 1960

Riksdagen, Stockholm

Stortingets Presidentskap sender Riksdagen sin deltagande hilsen i dyp medfölelse ved det store tap som Riksdagen har lidt ved førstetalman Patrik Svenssons död.

Nils Langhelle
Stortingspresident

Köbenhavn 21/7 1960

Riksdagens Andre-Kammer, Stockholm

Må jeg udtrykke Folketingets dybeste medfölelse i anledning af talmannens bortgang.

Gustav Pedersen
Folketingets Formand

Bonn 19/7 1960

*An die Zweite Kammer des schwe-
dischen Reichstages, Stockholm*

Zum Ableben Ihres Präsidenten, Herrn Patrik Svensson, spreche ich Ihnen im Namen des Deutschen Bundestages und des gegenwärtig im Ausland weilenden Bundestagspräsidenten, D. Dr. Gerstenmaier, herzliche Anteilnahme aus.

Carlo Schmid
Amtierender Präsident des Deutschen Bundestages

Jerusalem, Israel, 22/7 1960

The Swedish Parliament, Stockholm

I am deeply grieved by the passing away of the distinguished President of the Second Chamber Mr Patrik Svensson and convey on behalf of the Knesset and on my own behalf to the Swedish Parliament and the late Presidents family my sincerest condolences.

Kaddish Luz
President of the Knesset

Den 23 juli 1960

Andra kammaren, Sveriges riksdag, Stockholm

På uppdrag av ordföranden i Unionssovjeten av SSSR:s Högsta Sovjet P. P. Lobanov och ordföranden i Nationalitetssovjeten av SSSR:s Högsta Sovjet J. V. Pejve ber jag få framföra deras djupa deltagande i sorgen över Andra kammarens talman Patrik Svenssons bortgång.

Samtidigt vill jag personligen framföra mitt djupa deltagande i sorgen i samband med talman Patrik Svenssons bortgång.

N. Voinov
SSSR:s Chargé d'Affaires a. i.

Minnesord över talmannen Patrik Svensson och avliden ledamot av kammaren

Stockholm, July 23, 1960

*The Second Chamber of the Riksdag,
Stockholm*

Having learned the death of Mr. S. Patrik Svensson, Speaker of the Second Chamber of the Swedish Riksdag, I would like to extend to you my sad condolences.

Hsu Chung-fu

Chargé d'Affaires a. i. of the People's Republic of China

Herr förste vice talmannen meddelade, att han å kammarens vägnar framburit kammarens tack för dessa telegram och brev.

På förslag av herr förste vice talmannen beslöt kammaren att vid sammanträde onsdagen den 19 innevarande månad kl. 10.00 företaga val av talman.

§ 4

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 13 oktober 1960.

Till justitiedepartementet hade den 7 juni samt den 13 och den 30 augusti 1960 från länsstyrelserna i Stockholms län, Älvsborgs län och Norrbottens län inkommit fullmakter för lantmätaren Ingvar Lidskog, Vallentuna, kassörskan Ruth Anderson, Lerum, och bageriarbetaren Erik Hammarsten, Älvsbyn, vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakterna icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekom-

mit skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Vid detta protokoll voro fogade de däri omförmälda fullmakterna för lantmätaren Ingvar Lidskog, Vallentuna, kassörskan Ruth Anderson, Lerum, och bageriarbetaren Erik Hammarsten, Älvsbyn, att inträda såsom ledamöter av kammaren för tiden till den 1 januari år 1961 efter respektive herrar Ahman, talmannen Svensson och Berglund.

Herr förste vice talmannen meddelade, att herr Lidskog, fröken Anderson och herr Hammarsten intagit sina platser i kammaren.

§ 5

Upplästes ett till kammaren inkommet läkarintyg, avsett för vederbörande sjukkasse, varav inhämtades att herr Asp till följd av sjukdom vore förhindrad att tills vidare deltaga i riksdagsarbetet.

Herr Asp beviljades ledighet från riksdagsgöromålen tills vidare.

Vidare föredrogos följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till riksdagens andra kammare

För fullgörande av uppdrag som ombud vid Förenta Nationernas generalförsamling anhåller jag om ledighet från riksdagsgöromålen från och med den 17 oktober innevarande år tills vidare.

Stockholm den 19 september 1960

*S. G. W. Wahlund**Till riksdagens andra kammare*

På grund av studieresa i Österrike är undertecknad förhindrad deltaga i riksdagsarbetet 17—20 okt. 1960.

Stockholm den 13 oktober 1960

Lena Renström-Ingenäs

Interpellation ang. möjligheterna till svensk röstavlämning i Schweiz*Till riksdagens andra kammare*

På grund av utrikesvistelse får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagens arbete från och med den 18 oktober till och med den 27 oktober 1960.

Bratteborg den 10 oktober 1960

T. G. v. Seth

Andra kammarens kansli, Stockholm

Undertecknad får härmed värdsamt anhålla om fyra dagars ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 17 oktober 1960.

Bakeröd, Ljungskile, 14 oktober 1960

Carl-Olof Carlsson

Till riksdagens andra kammare

Undertecknad anhåller härmed värdsamt om ledighet från riksdagsarbetet på grund av utlandsresa under tiden 17—21 oktober 1960.

Uppsala den 16 oktober 1960

John Lundberg

Till riksdagens andra kammare

Undertecknad anhåller härmed värdsamt om ledighet från riksdagsarbetet på grund av utlandsresa under tiden 17—21 oktober 1960.

Gävle den 16 oktober 1960

Anders Haglund

Kammaren biföll dessa ansökningar.

§ 6

Interpellation ang. möjligheterna till svensk röstavlämning i Schweiz

Ordet lämnades på begäran till

Herr RIMMERFORS (fp), som yttrade:

Herr talman! Vid 1960 års andra kammarval var röstmottagning ordnad på närmare etthundrafemtio svenska beskickningar och konsulat i alla delar av världen. Det fanns emellertid ett undantag. Svenska medborgare, som vistades i Schweiz, hade ingen möjlighet att

delta i valet, eftersom den schweiziska staten numera motsätter sig röstmottagning för svenska medborgare inom edsförbundets område.

Tidigare har sådan röstmottagning ägt rum. Under några val skedde röstmottagning såväl på beskickningen i Bern som på konsulaten i Zürich och Genève. Enligt uppgift var det i samband med 1955 års svenska trafikomröstning som de schweiziska myndigheterna uppmärksammade detta förhållande och uttryckte sin tveksamhet. Svensk röstmottagning i Schweiz har därefter synbarligen icke ägt rum. Det gäller alltså andrakammarvalen 1956, 1958 och 1960 samt landstings- och kommunalvalen 1958.

Naturligtvis är det härvidlag inte fråga om särskilt stort antal röster. Enligt statistiska centralbyråns redogörelse för andrakammarvalet 1952 avlämnades vid svenska beskickningen i Bern 77 röster och vid generalkonsulatet i Zürich 61 röster, alltså sammanlagt 138 röster. Med hänsyn till den sedan dess avsevärt ökade turisttrafiken och de många internationella konferenser som förläggs till Schweiz är det sannolikt, att antalet röster i år skulle ha blivit avsevärt större. Med tanke på att valutgången ibland kan hänga på någon eller några röster, är de bristfälliga röstavlämningsmöjligheterna i Schweiz över huvud taget otillfredsställande. Det förefaller också onödigt att sådana hinder skall uppställas i ett land, med vilket Sverige inte bara har de bästa diplomatiska förbindelser utan också ett utomordentligt omfattande turistutbyte.

Man har visserligen sedan 1955 på olika sätt sökt minska olägenheterna av detta röstningsförbud. Sålunda har svensk röstmottagning ordnats på konsulatet i Vaduz, huvudstaden i Liechtenstein, dit avståndet emellertid för många är rätt betydande. Som exempel på besvärigheterna kan nämnas, att ett par av de svenska politiska partierna i extravalet 1958 bekostade buss-

resa till Vaduz för ett femtiotal svenska studenter vid handelshögskolan i Zürich, på begäran av ifrågavarande studenter, som annars inte haft råd att utöva sin rösträtt.

Med all respekt för den schweiziska statens uppfattning, som enligt uppgift bygger på den tolkningen av edsförbundets lagar, att röstmottagning inom detta område skulle strida mot den schweiziska neutraliteten, förefaller det ändå angeläget att få till stånd en överläggning i ärendet. Är det inte tänkbart, att det helt enkelt kan föreligga en missuppfattning beträffande valhandlingens innebörd? Man kan möjligen ha fruktat valpropaganda inom edsförbundets gränser. När det nu inskränker sig till att kanske 200 väljare infinner sig på svenska beskickningen och ett svenskt konsulat för att avlämna svensk röstsedel, förefaller de schweiziska farhågorna vara av övervägande teoretisk art. Man kan för övrigt fråga sig, om inte beskickningen enligt diplomatisk praxis även i detta sammanhang är att betrakta som svenskt territorium, vilket ju borde möjliggöra röstmottagning i varje fall i Bern.

Möjligen kan denna fråga i framtiden få större betydelse än nu. 1955 års valutredning skall, enligt departementschefens direktiv av den 29 augusti 1958, uppta till behandling också frågan om utlandssvenskarnas rösträtt. Om sådana förändringar genomföres, att flera utomlands bosatta svenskar än nu blir i tillfälle att delta i svenska val, kommer det schweiziska undantaget att framstå såsom ännu orimligare.

Med hänvisning till vad ovan anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande fråga:

Vill herr statsrådet medverka till att den svenska regeringen underhandlar med den schweiziska regeringen i syfte att till nästa val möjliggöra svensk röstavlämning inom edsförbundets område?

Denna anhållan bordlades.

§ 7

Interpellation i anledning av det ökade thinnermissbruket

Herr RIMMERFORS (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Trots vissa försiktighetsåtgärder och trots pressens och läkarnas upplysningsverksamhet synes thinnermissbruket, synnerligast bland skolungdomen, tendera att öka i omfattning och svårighetsgrad.

Frågan har på nytt aktualiserats genom de skrämmande omständigheterna kring pojkmordet vid Hammarby idrottsplats. Vad som där uppdagats tyder på en frekvens av thinnerberusning, en lätthet att åtkomma thinnerpreparat och en nedbrytande verkan på detta ungdomsklientel, som är ägnade att inge allvarlig oro.

Därom vittnar vissa åtgärder av frivilliga organ inom samhället, några av dem vidtagna redan före den nu aktuella händelsen. Jag erinrar om en behjärtansvärd aktion nyligen från färgfabrikanternas och färghandlarnas riksorganisationer, vilka i en skrivelse till medicinalstyrelsen ifrågasatte om inte större varsamhet borde iakttagas med användningen av cellulosa färger m. m. i skolornas slöjdundervisning, eftersom detta drar med sig användning av thinner. Färghandlarna vill också ha direkt förbud mot försäljning av thinner till minderåriga, detta som ett stöd för det förbud som många av dem själva genomfört.

Stockholms nykterhetsorganisationers centralförsamling har tagit ett behjärtansvärt initiativ till ökad upplysning, både bland ungdomar och målsmän. Till grund för en sådan upplysning ligger givetvis i första hand läkarvetenskapens klara och bestämda ord. Ingen läkare torde tveka om att thinnersniffningen innebär en allvarlig hälsofara. Redan på forskningens nuvarande ståndpunkt har tillräckligt graverande bevis framkommit. Som exempel kan nämnas den undersökning, som två läkare, doktorerna Bengt Karlsson och Gunnar Chris-

Interpellation i anledning av den ökning av bolagsbildningen som inträtt sedan beslutet om allmän tilläggs pensionering fattats

tiansson, publicerade för tre år sedan. Man konstaterade där bl. a. benmärgsskador hos drygt tredjedelen av en grupp undersökta thinnerniffare. En annan läkare, dr Folke Lindström i Linköping, har i år efter studium av ett svårt missbruksfall, som ledde till delirium tremens, hävdade att thinner borde hänföras till narkotikagruppen. Det finns emellertid påbörjade undersökningar härvidlag som läkarvetenskapen ännu inte haft möjlighet att följa upp. För att ge större eftertryck åt varningarna borde dessa undersökningar slutföras.

Frågan kommer givetvis att ingående behandlas i det förslag till ny gift- och läkemedelsstadga, som om något år väntas ligga på riksdagens bord. Frågan är emellertid, om inte vissa åtgärder borde vidtagas redan dessförinnan.

Man måste med tacksamhet konstatera att pressen härvidlag icke tvekat att slå larm. Stockholmspressens skildringar av sniffningens skadeverkningar måste ändå kunna väcka föräldrar och målsmän. Inom lärarkåren har man länge varit klar över thinnerberusningens fullkomligt förödande inverkan på det ungdomsklientel, som hemfallit åt detta slags njutningsmedel. Under fem, sex år har otaliga lärare klagat över denna påtagliga fara för ungdomens kroppsliga och själsliga hälsa. Nu måste de uppenbarligen få hjälp från samhällets sida.

I förening med den tilltagande alkoholiseringen av de yngre åldersgrupperna är sniffningen att betrakta som en dubbel fara. Förmodligen betingar dessa båda missbruk varandra inbördes. Därför bör åtgärderna mot ungdomsfylleriet kompletteras med alla tänkbara åtgärder även mot sniffning och narkotikamissbruk.

Interpellanten är klart medveten om att förbud och lagbestämmelser ingalunda avvänder hela detta hot mot vår ungdom. Därtill kräves en aktivisering av hela den ungdomsvårdande verksam-

het, som utövas av kristna och ideella ungdomsrörelser, av organ för idrott och annan fysisk fostran, vilka åtnjuter och i ännu högre grad bör åtnjuta samhällets stöd och förtroende. Därjämte kräves emellertid också vissa lagstiftande åtgärder, som kan tänkas begränsa skadeverkningarna.

Med hänvisning till vad ovan anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande frågor:

1. Ämnar herr statsrådet med anledning av den ökade s. k. sniffningen av thinner inom vissa ungdomsgrupper vidtaga några omedelbara åtgärder i väntan på förslaget till ny gift- och läkemedelsstadga?

2. Vill herr statsrådet medverka till att en medicinsk undersökning verkställs beträffande thinnerpreparatens inverkan på den mänskliga organismen och att dess resultat snarast möjligt göres användbara i undervisningens och ungdomsfostrans tjänst?

Denna anhållan bordlades.

§ 8**Interpellation i anledning av den ökning av bolagsbildningen som inträtt sedan beslutet om allmän tilläggs pensionering fattats**

Herr förste vice talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr GUSTAFSON i Göteborg (fp), som yttrade:

Herr talman! Sedan lagen om allmän tilläggs pensionering beslöts har bildandet av aktiebolag ökat på ett uppseendeväckande sätt. Under åren 1950—1953 låg enligt uppgift medeltalet nyinregistrerade aktiebolag per år vid omkring siffran 1 300. Under år 1959 blev antalet mer än fördubblat och under innevarande år räknar man med ca 5 000 påbörjade bolagsbildningar.

Interpellation i anledning av den ökning av bolagsbildningen som inträtt sedan beslutet om allmän tilläggspensionering fattats

En viss kontinuerlig ökning av antalet registreringar är naturlig i en expandande ekonomi. Ökningen under den senaste tiden kan emellertid endast till en mycket liten del förklaras genom den pågående expansionen. Till övervägande del beror den ökade bolagsbildningen på att vår lagstiftning innehåller bestämmelser som är diskriminerande mot andra företagsformer än aktiebolag och ekonomiska föreningar. Av denna anledning ombildas många företag till aktiebolag, trots att någon företagsekonomisk motivering härför inte föreligger. Även bland fria yrkesutövare, såsom advokater, konsulterande ingenjörer etc. kan man se tendenser till sådan bolagsbildning.

Den språngartade utvecklingen har utlösts av ATP-reformen, men därutöver innehåller lagstiftningen bestämmelser som missgynnar de företag som bedrivs i annan form än aktiebolag och ekonomiska föreningar, t. ex. i fråga om sjukförsäkringen och investeringsfonderna.

De flesta av de nya aktiebolagen torde inte ha större aktiekapital än lagens minimibelopp, kr 5 000. Det finns ingen anledning att genom diskriminerande bestämmelser i sociallagar och skattelagstiftning stimulera en kraftig ansvällning av antalet små aktiebolag. För företagarna innebär aktiebolagsbildningen ökade kostnader och besvär och för staten uppkommer inga fördelar utan i stället merkostnader och överbelastning hos myndigheterna.

Av denna anledning är ett snabbt ingripande motiverat i syfte att undanröja orättvisorna mot de småföretag som ej drives i aktiebolagsform. Den mest iögonenfallande diskrimineringen är bestämmelserna om pensionsgrundande inkomst inom ATP. På belopp över ca 8 400 kronor får en jordbrukare, hantverkare eller annan rörelseidkare som ej driver sin rörelse i aktiebolagsform betrakta bara två tredjedele-

lar som pensionsgrundande inkomst. Om en sådan företagare t. ex. har en anställd och båda tjänar ca 12 000 kronor om året, blir den anställdes pension från ATP 20 procent högre än företagarens. Om den sistnämnde gör en i och för sig omotiverad ombildning av sin rörelse till aktiebolag, får han emellertid rätt till samma pension som sin anställda.

Som skäl för dessa bestämmelser har anförts, att en viss del av företagarens inkomst i själva verket utgöres av inkomst av kapital och därför inte bör vara pensionsgrundande. Man har schablonmässigt uppskattat denna del till en tredjedel av inkomsten över dubbla basbeloppet. Det ligger i öppen dag att denna bestämmelse verkar synnerligen orättvist, framför allt med tanke på att rörelseidkaren genom ombildning av sitt företag till ett enmansaktiebolag kan helt slippa avdraget.

En mera ingående utredning om möjligheterna att undanröja lagbestämmelser som verkar diskriminerande mot enskilda rörelseidkare av olika kategorier, såsom jordbrukare, hantverkare, ägare av enskilda firmor och handelsbolag, bör snarast komma till stånd. Den kommer emellertid att ta en viss tid i anspråk. Den mest iögonenfallande orättvisan bör emellertid kunna avskaffas utan ingående utredningar. Redan vid höstriksdagen bör beslut kunna fattas om att företagsformen icke skall vara diskriminerande på beräkningen av pensionsgrundande inkomst. Då någon motion i frågan ej kan väckas i höst på grund av de regler som gäller för arbetet här i riksdagen, kan frågan endast lösas genom att regeringen lägger fram en proposition.

Med anledning av det som jag ovan anförts får jag anhålla om andra kammarans utstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få rikta följande fråga:

Har herr statsrådet observerat att den

Interpellation ang. verkan av formella fel vid valförrättningar

kraftiga ökningen av antalet nya aktiebolag under den senaste tiden till största delen beror på att lagbestämmelser direkt missgynnar hantverkare, jordbrukare och de rörelseidkare över huvud taget, som ej driver sin rörelse i aktiebolagsform? Vill herr statsrådet omedelbart avlägsna den mest iögonfallande orättvisan genom att till höstrikdagen lägga fram ett förslag som innebär, att sådana företagare får beräkna pensionsgrundande inkomst inom ATP efter samma grunder som gäller för den händelse de ombildar sin rörelse till aktiebolag?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Interpellation ang. verkan av formella fel vid valförrättningar

Ordet lämnades på begäran till

Herr ADAMSSON (s), som anförde:

Herr talman! I samband med årets val inträffade i Malmö ett missöde i Slottsstadens valdistrikt 2 B, som kom att tilldra sig synnerligen stor uppmärksamhet. Till följd av ett formellt fel av valnämnden kasserades 556 socialdemokratiska valsedlar. Man hade förseglat det konvolutet i vilket de socialdemokratiska valsedlarna inlagts med två lika sigill i stället för som enligt bestämmelserna med två olika.

I och för sig är måhända händelsen icke så uppseendeväckande. Vid varje val inträffar det ju att ett antal valsedlar kasseras till följd av att fel begåtts av valförrättarna. Genom aldrig så noggrant utformade bestämmelser kan man inte helt värja sig för den mänskliga faktorns ofullkomlighet. Att de i Malmö kasserade valsedlarna nu i så hög grad blev föremål för pressens och allmänhetens intresse sammanhänger med att socialdemokraternas röstsiffra ökat så kraftigt, att partiet preliminärt vunnit ett nytt mandat i fyrstadskretsen. Röstmarginen för detta mandat

var emellertid smal, och det kunde därför befaras att de vid sammanräkningen inför länsstyrelsen kasserade rösterna skulle kunna påverka den slutliga mandatfördelningen. Så blev emellertid inte fallet på grund av de vid denna sammanräkning tillkommande poströsterna. Om de kasserade valsedlarna emellertid kommit att ha betydelse för den slutliga valutgången, hade man med all säkerhet kunnat räkna med ett överklagande av valet och till följd härav ett omval i hela fyrstadskretsen.

Då konvolutet med de 556 socialdemokratiska valsedlarna från valdistriktet Slottsstadens 2 B icke var försett med två olika sigill enligt bestämmelserna, bröts detta icke vid länsstyrelsens sammanräkning. Därmed kasserades samtliga valsedlar från valdistriktets största politiska parti. Någon närmare undersökning har enligt vad som framgått icke företagits, huruvida någon kunnat manipulera med innehållet sedan röstpaketet av valnämndens ordförande av misstag förseglats med två lika sigill. Ej heller om konvolutet verkligen innehöll de valsedlar, varom följande var antecknat på detsamma: »Innehåller 556 vid val till riksdagens andra kammare i Slottsstadens 2 B valdistrikt såsom giltiga räknade valsedlar med nedanstående partibeteckning: Arbetarpartiet — Socialdemokraterna.»

Allmänheten och väljarna frågar sig inför det inträffade om icke, med upprätthållande av all nödig kontroll av att varken valhemligheten eller tillförlitligheten äventyras, man ändå allvarligt borde överväga en annan och smidigare ordning vid missöde av detta slag. Detta i synnerhet som det nuvarande förfarandet mera synes stödja sig på tillämpad praxis än på uttryckliga bestämmelser i lagstiftningen.

Med hänvisning till vad jag här anförat anhåller jag härmed om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få ställa följande frågor:

Interpellation ang. bibliotekens personalorganisation

1. Har statsrådet uppmärksammat den praxis som tillämpas av länsstyrelserna vid sammanräkningsförfarandet, då konvolut innehållande valsedlar icke i enlighet med gällande bestämmelser äro förseglade med två olika sigill?

2. Är herr statsrådet beredd medverka till en sådan ändring att formella fel begångna av valnämnden icke utan vidare leder till att ett antal valsedlar kasseras utan att en närmare undersökning göres om valsedlarna ändock kunna godkännas?

Denna anhållan bordlades.

§ 10

Interpellation ang. bibliotekens personalorganisation

Fröken VINGE (fp) erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! I 1955 års universitetsutrednings betänkande nr 5 angående forskningens villkor och behov ägnas ett avsnitt åt bibliotekens uppgift i basorganisationen. Utredningen understryker med kraft, att bibliotekens personalorganisation måste expandera i takt med vid universiteten verksamma forskare, om biblioteken skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sin viktiga service-uppgift. Uttalandet avser inte bara universitetsbiblioteken utan också institutionsbiblioteken. Interpellanten vill för sin del tillägga, att en motsvarande expansion är nödvändig också för åtskilliga andra bibliotek, framför allt sådana vetenskapliga specialbibliotek som, vare sig de är knutna till en högre utbildningsanstalt eller ej, i betydande utsträckning anlitas av studenter, akademiska lärare och andra forskare. Dessa bibliotek utsätts för stora påfrestningar, när studentantalet stiger så kraftigt som nu och när även forskningsanslagen ökas i en takt som givetvis är glädjande men som ytterligare ökar anspråken på bibliotekens service.

Det har ibland gjorts gällande, att den automatik som knäsatts som princip för personalökningen inom den akademiska undervisningen också borde utsträckas att gälla de vetenskapliga biblioteken. Mot en sådan tanke kan dock bl. a. den invändningen riktas, att utgångsläget är mycket olika för olika bibliotek, och att en ren automatik skulle konservera nuvarande orättvisor. Arbetsuppgifter och arbetsförhållanden är ganska olika vid olika specialbibliotek men avviker ofta i ännu högre grad från förhållandena vid universitetsbiblioteken. Det är säkert riktigare att försöka fastställa vissa *normer* för en bedömning av bibliotekens behov. Dessa normer bör grunda sig, inte på bibliotekens bestånd av levande och döda bokmassor utan på deras reella användning, med andra ord på låne- och besökssiffror och andra mätare på servicen liksom på accessionen, antalet löpande tidskrifter m. m. Utan sådana normer är det svårt för statsmakterna att göra en rättvis anslagsavvägning, i synnerhet som en del av dessa bibliotek inte sorterar under ecklesiastikdepartementet. Fortfarande saknas ju också ett sådant gemensamt remissorgan för biblioteksärenden, som vid flera tillfällen under 1950-talet efterlysts i riksdagen på grundval av förslag från 1945 års universitetsberedning. Ett sådant organ skulle åtminstone delvis neutralisera olägenheterna av splittringen på departementsplanet, men en utredning syftande till att få fastare normer för bedömningen av i synnerhet specialbibliotekens anslagsbehov skulle därigenom ingalunda bli obehövlig.

De normer som bör utarbetas för personalbehovet bör givetvis inte avse enbart totala antalet befattningshavare. Det bör också undersökas, vilka personalkategorier som behövs för olika arbetsuppgifter. Det förekommer fortfarande vid flera specialbibliotek, att personer med bibliotekariekompetens och med arbetsuppgifter, som normalt tillkommer bibliotekarier, är placerade

Interpellation ang. en snabbare sammanräkning av poströsterna vid allmänna val

i assistentgrad. Men det finns också exempel på att bristen på välutbildade assistenter och biträden tvingar bibliotekariéer och amanuenser att i viss utsträckning fullgöra arbetsuppgifter som borde kunna anförtros personer i lägre lönegrad, om dessa personer har tillräckliga språkkunskaper och viss specialutbildning.

Frågan om utbildningen av bibliotekariéer för såväl folkbiblioteken som de vetenskapliga allmän- och specialbiblioteken har länge varit föremål för utredning och debatt inom fackkretsar. Det synes vara en allmän åsikt, att de nuvarande utbildningsförhållandena är mindre tillfredsställande och att en ganska genomgripande reformering av bibliotekariéutbildningen är påkallad. Både Sveriges allmänna biblioteksförning och SACO har gjort framställningar om en *statlig* utredning av bibliotekariéutbildningen. Enligt interpellantens mening bör i detta sammanhang också utbildningen inom den s. k. studentkarriären överses och i samband därmed arbetsfördelningen mellan assistenterna och å ena sidan amanuenserna, å andra sidan biblioteksbiträdena beaktas. På grundval av en sådan utredning om utbildningen bör vissa normer för bedömning av olika biblioteks personalbehov kunna fastställas.

Emellertid är behovet av personalökning vid vissa specialbibliotek så uppenbart och så trängande, att det vore olyckligt om den nödvändigaste upprustningen försenades av att man ville avvakta resultaten av en planerad eller nyligen påbörjad utredning. Alltför många specialbibliotek saknar möjlighet att hålla öppet på kvällstid, och alltför många har svårt att rekrytera redan inrättade tjänster i de fall, då dessa är placerade i lönegrader som ligger långt under vad som motsvarar arbetsuppgifternas art och den utbildning som måste krävas. Sådana uppenbara brister måste rättas till redan nu, om universitetsreformen och den planerade förbättringen

av forskningens villkor skall kunna helt förverkligas.

Med stöd av det anförda hemställer jag, herr talman, om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få rikta följande fråga:

Vilka åtgärder har statsrådet för avsikt att vidtaga för att få till stånd en ändamålsenlig utbildning, personalrekrytering och anslagsavvägning vid biblioteken i allmänhet och de vetenskapliga specialbiblioteken i synnerhet?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. en snabbare sammanräkning av poströsterna vid allmänna val

Herr förste vice talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr NIHLFORS (fp), som anförde:

Herr talman! Vid det senaste valet var poströsternas antal ca 187 000, vilket innebar en ökning från junivalet 1958 med inemot 60 000 röster. Det har alltså vid detta val varit ännu svårare än vid tidigare att på grundval av den preliminära röstsammanräkningen bedöma den definitiva mandatställningen för de olika partierna, då ju poströsterna inte räknas förrän vid den slutliga sammanräkningen, som påbörjas tidigast åttonde dagen efter valdagen.

Med hänsyn till att antalet poströster ökat så kraftigt och för framtiden kan väntas öka ytterligare är det sannolikt, att poströsternas inverkan på den slutliga mandatfördelningen blir större. Den ovisshet, som den bristande kännedomen om poströsternas fördelning mellan partierna ger upphov till, skulle då bli än mer markant än för närvarande.

Det torde vara av allmänt intresse att denna olägenhet undviks. Detta kunde ske om sammanräkningen av poströsterna ägde rum omedelbart sedan dessa inkommit till sammanräkningsmyndigheterna.

**Interpellation ang. åtgärder för nedbringande av antalet olyckor vid flygvapnet —
Interpellation ang. åtgärder mot hyresstegringar**

En sådan tidigarelagd sammanräkning av poströsterna kan av kommunikationstekniska skäl knappast innefatta de valsedlar, som avlämnats på beskickningar och konsulat. Sammanräkningen av dessa måste även efter en eventuell reform av sammanräkningsförfarandet ske vid samma tidpunkt som hittills, d. v. s. i samband med den slutliga sammanräkningen. Antalet valsedlar, som avgivits på beskickningar eller konsulat, uppgick vid senaste valet till ca 4 000 och utgör alltså en mycket liten del av det totala antalet poströster.

Ett reformerat sammanräkningsförfarande skulle således innebära, att en definitiv sammanräkning av de inrikes poströsterna skedde betydligt snabbare än för närvarande. Någon ytterligare räkning av dessa poströster skulle således inte behöva äga rum.

Med anledning av vad ovan anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet rikta följande fråga:

Vill herr statsrådet medverka till en sådan ändring av gällande bestämmelser, att en snabbare sammanräkning av de inrikes poströsterna blir möjlig?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. åtgärder för nedbringande av antalet olyckor vid flygvapnet

Ordet lämnades på begäran till

Herr HAGBERG (k), som yttrade:

Herr talman! Det förefaller som om detta år kommer att bli rekordår i de militära flygolyckornas hemska historia. Enbart under månaderna juli och augusti kvaddades 13 flygplan och dödades 10 unga flygare.

Särskilt anmärkningsvärda är därvid katastroferna med det nya flygplanet Draken, där det visat sig att själva rädd-

ningsapparaturen inte fungerat, varför piloterna var fastlåsta utan chans till att lämna sina flygplan under deras fruktansvärda fall mot marken. En enda pilot har undkommit döden i en sådan flygmaskin sedan denna skadats och var på väg mot marken, men expertisen anser detta vara ett rent mirakel. Efter en tids startförbud och sedan man sexdubblat den krutladdning som skall skjuta ut förarstolen liksom föraren ur maskinen och vidtagit en del andra åtgärder för att få räddningsapparaturen att fungera har flygningen återupptagits med Draken.

Utöver detta tycks ingenting ha företagits i anledning av flygkatastroferna och följaktligen inte heller någonting mot de företag som levererat de defekta och livskrävande flygplanen eller mot de ansvariga, som skickar ut ungdomar att flyga med maskiner som är rena dödsfällan. Detta är orsaken till att jag velat rikta regeringens uppmärksamhet på frågan.

Jag hemställer om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet få framställa följande spörsmål:

Vilka åtgärder har vidtagits för att nedbringa antalet flygolyckor vid flygvapnet?

Har regeringen övervägt några åtgärder mot de ansvariga för att räddningsapparaturen i Draken inte fungerat och piloterna trots detta tvingats genomföra övningar som bara kunnat resultera i dödsolyckor?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Interpellation ang. åtgärder mot hyresstegringar

Herr NILSSON i Gävle (k) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Vårriksdagens beslut om höjning av den garanterade räntan för vissa hus byggda före 1952,

Interpellation ang. åtgärder mot hyresstegringar

samt diskontohöjningen i januari månad d. å. har redan till en del lett till höjda hyror och ökade bostadskostnader för egnahemsägare. Räntestegringen aktualiserar ytterligare hyresökningar fr. o. m. nästa år.

Hyresnivån har nu nått sådan höjd, att den inger allvarliga farhågor för en total snedvridning av den bostads-sociala målsättning som riksdag och regering uppställt, bland annat den att hyran icke bör ta mera än högst 20 procent av lönen. Föregående års bostadsproduktion — 70 000 lägenheter — skall noteras som en framgång, men löser ändå icke de mest behövandes bostadsfråga. Detta framgår mycket klart av den utredning som företagits av fil. lic. Per Holm. Av denna utredning från en mellansvensk stad framgår, att äldre och barnlösa lagt beslag på de större lägenheterna medan barnfamiljerna fått nöja sig med de mindre. De större lägenheterna — tre rum och däröver — fylldes till 24 % av barnlösa markar, 40 % av ett- och tvåbarnsfamiljer, medan familjer med tre eller flera barn endast till 30 % bebodde de större lägenheterna. Sex procent av dessa lägenheter bestod av s. k. ungarlshushåll. Utredningen avser hus byggda under 1950-talet.

Orsakerna till denna snedvridning i fördelningen av bostadsbeståndet ligger på det ekonomiska planet. Denna snedvridning torde accentueras ytterligare i de allra senast byggda husen. Sålunda meddelas från bostadsförmedlingen i Gävle stad, att man där kan utbjuda lägenheter om två rum och kök, 55,7 m², med en insats av 9 340 kronor och en månadshyra av 236 kronor plus bränslekostnader. Två rum och kök, 58,4 m², med en insats av 9 200 kronor och en hyra av 233 kronor plus bränslekostnader. Tre rum och kök — vad en barnfamilj skulle behöva — 80,4 m², kostar i insats 11 780 kronor och en månadshyra av 300, bränsle inräknat. Den billigaste

insatslägenheten för dagen ligger på 2 190 kronor. Det är känt att insatslägenheterna utgör lejonparten av lediga lägenheter.

Plånboken borde inte bestämma lägenhetstilldelningen, men här återgivna förhållanden pekar dock på att så är fallet.

Även egnahemsägare drabbas hårt av bostadskostnadernas fördyring. Sålunda framgår det av uppgifter från länsbostadsnämnden i Gävle att antalet restantier — de som ej inom föreskriven tid inbetalar räntor och amorteringar — pendlar mellan 100 och 300, varav ca 80 fall om året leder till exekutiva åtgärder.

Särskilt inom skogsområdena är svårigheterna stora. Ca 42 % av egnahems-länetagarna har årsinkomster understigande 10 000 kronor. Årsomkostnaderna för ett eget hem torde belöpa sig till minst 3 500 kronor. Även i de fall då högsta bostadsrabatt utgår, blir årsomkostnaderna nära nog oöverkomliga för dessa låglönegrupper. Av det här ovan anförda torde framgå, att ytterligare hyresstegringar kommer att för många medföra ekonomisk katastrof.

Inom kort upptas förhandlingar mellan de på hyresmarknaden befintliga parterna. Krav om hyresökningar har redan aviserats från fastighetsägarhåll. Självklart uppstår hos många, främst då barnfamiljerna, en stark oro över hur de skall kunna klara sina åtagna hyresförpliktelser. Samtidigt skärps problemet däri genom att de färdigbyggda hyreshusen med sina redan höga hyror och insatser blir allt mindre och mindre åtkomliga för de bostadslösa och inte minst för de ungdomar som står i begrepp att bilda hushåll.

Krafttag måste till för att dels hindra planerade hyresökningar och dels sänka de redan för höga bostadskostnaderna.

Med hänvisning till vad som här anförts ber undertecknad att till herr

Interpellation i anledning av visst sammankopplande av beslutade höjningar av folkpensionsstandarden med utgående kommunala förmåner

statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande frågor:

Kan man förvänta regeringens medverkan i syfte att hindra planerade hyresstegringar?

Överväger regeringen några nya finansieringsmetoder för bostadsproduktionen som frikopplar bostadssektorn från räntefluktuationerna?

Denna anhållan bordlades.

§ 14

Interpellation i anledning av visst sammankopplande av beslutade höjningar av folkpensionsstandarden med utgående kommunala förmåner

Herr förste vice talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr SENANDER (k), som yttrade:

Herr talman! Den höjning av folkpensionerna som beslutades av innevarande års riksdag var ämnad att utgöra en *verklig* standardhöjning. Att såväl regering som riksdag därvid utgick från förutsättningen, att kommunala myndigheter icke skulle begagna tillfället till att företaga beskrningar eller inskränkningar i utgående kommunala förmåner, måste anses vara uppenbart. Detta bestyrkes inte minst därav, att statsmakterna avvisat alla förslag om avveckling av de kommunala bostadstilläggen i takt med de föreslagna höjningarna av folkpensionerna under 10-årsperioden 1958—1968. Motiveringen därtill var, att en dylik åtgärd skulle drabba de sämst ställda folkpensionärerna.

I Göteborg har emellertid socialnämnden handlat på ett sätt i denna fråga som uppenbart strider mot innebörden av riksdagens beslut beträffande årets standardhöjning om 250 kronor för ensamstående och 350 kronor för två makar. Tidigare erhöll de folkpensionärer, som var i behov därav,

kostnadsfri åldringsvård i hemmet. För sådan vård i pensionärshem uttogs däremot en månatlig ersättning av 10 kronor. Socialnämnden beslutade att den förstnämnda kategorien fr. o. m. den 1 juli i år skulle erlägga 10 kronor i månaden och att avgiften för den senare kategorien skulle höjas till 20 kronor i månaden. Samtidigt tog socialnämnden bort diettillägg och klädeshjälp.

Motiveringen till dessa åtgärder, som självfallet främst drabbar de fattiga och sjuka folkpensionärerna, angavs vara den standardhöjning, som folkpensionärerna erhöll fr. o. m. den 1 juli.

Den kommunistiska stadsfullmäktigegruppen i Göteborg gjorde en framställning till socialnämnden och hemställde om upphävande av dess beslut beträffande avgifterna för åldringsvården. I anledning därav förklarade socialnämnden bl. a., att då en folkpensionär med bostadstillägg och ett utfyllnadsbelopp hade kr. 55:83 mer i månaden än socialvårdens understödstagare, så var det berättigat att efter standardhöjningen av folkpensionsbeloppen uttaga viss avgift för åldringsvården.

Det är häpnadsväckande att socialvården på dylikt sätt anställer jämförelse mellan socialvårdsfallen och folkpensionärerna. Socialhjälpbeloppen är så låga att de inte medger en någorlunda tillfredsställande levnadsstandard. Det är dessutom bekant att det i socialhjälpfallen mestadels är tillfälliga störningar i försörjningsläget som orsakar hjälpbehovet, medan det för ett stort antal folkpensionärer handlar om ett konstant behov av förstärkning till folkpensionerna. Vidare är det upprörande, att den ofta magra socialhjälpstandarden skall användas som måttstock för vad folkpensionärerna har rätt att påfordra efter ett livslångt produktivt arbete, vilket statsmakterna genom sin politik visat sig

Interpellation ang. åtgärder mot vissa pornografiska tidskrifter — Interpellation ang. fördelningen av bidragen i anledning av 1959 års skördeskador

bedöma efter andra grunder än dem som gäller för socialhjälpen.

Socialnämndens åtgärd att ävenledes slopa diettillägget om 20 kronor i månaden jämte klädeshjälpen, är ägnad att ytterligare belysa det faktum, att den utnyttjat den av statsmakterna beslutade blygsamma standardhöjningen av folkpensionerna till en försämring av kommunala förmåner. Därigenom har folkpensionärer, som är i behov av åldringsvård, fått avstå 120 kronor om året av de 250 resp. 350 kronor, som statsmakterna tillerkänt dem i standardhöjning. För dem som tidigare åtnjutit diettillägg blir förlusten 240 kronor om året.

Då jag utgår ifrån att regeringen icke kan underlåta att vidtaga åtgärder till förhindrande av att kommunala myndigheter på nämnt sätt förringar värdet av statsmakternas insatser till förbättring av folkpensionärernas standard, anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande interpellation:

Kan det förväntas att socialministern föreslår åtgärder till förhindrande av att kommunala myndigheter, så som skett i Göteborg, utnyttjar av statsmakterna beslutade höjningar av folkpensionsstandarden till genomförande av försämringar av utgående kommunala förmåner?

Denna anhållan bordlades.

§ 15

Interpellation ang. åtgärder mot vissa pornografiska tidskrifter

Ordet lämnades på begäran till

Herr DICKSON (h), som anförde:

Herr talman! »Raff», »Piff» och »Modell naturell» är namnen på tre publikationer som produceras och sprides i vårt land. Pressbyrån har vägrat distribuera de två förstnämnda, men de når

tydligt icke dess mindre ut till folket i tusentals exemplar av varje nummer. Vederbörande tryckfrihetsombud har flera gånger föreslagit åtal utan att vinna gehör, och hänvändelse till andra ledande personer har ej ens föranlett dessa att svara. Ansvarig utgivare för tidskrifterna är Curth H:son-Nilson, Torsg. 48, Stockholm, och de tryckes av Västgötdemokratens civiltryckeri.

Då tidskrifter av detta slag bidrar till att förvirra begreppen och avtrubba känslan för elementär anständighet hos de personer — yngre och äldre — som ej kan eller vill avhålla sig från att läsa dem, är det angeläget att rättelse sker i detta avseende; man lagstiftar mot narkotikamissbruk, men det gift som den pornografiska tidskriftsfloran representerar är en än större fara.

Jag får nu anhålla om kammarens medgivande att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få rikta följande frågor:

Anser statsrådet att tidskrifter av ovan nämnt slag bör få förekomma i landet; om ej, vilka åtgärder vill statsrådet föreslå regeringen för att sanera förhållandena?

Denna anhållan bordlades.

§ 16

Interpellation ang. fördelningen av bidragen i anledning av 1959 års skördeskador

Herr SVENSSON i Stenkyrka (cp) erhöjll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! De svåra skördeskadorna 1959 drabbade i huvudsak tre områden, nämligen Kalmar södra länsdel, Gotlands och Värmlands län, för vilka i här nämnd ordning redovisades ett skördevärde av resp. 69, 73 och 76 procent av värdet av normalskörd. För Jönköpings, Kalmar norra, Blekinge, Älvsborgs norra, Örebro och Västmanlands län beräknades skördeprocenten till mellan 80 och 85. När jordbruksnäm-

Interpellation ang. fördelningen av bidragen i anledning av 1959 års skördeskador

den efter överläggningar med jordbrukets förhandlingsdelegation framlade förslag om att ett belopp av 10,4 milj. kronor skulle få disponeras till behovsprövade bidrag åt sådana jordbrukare, som särskilt svårt drabbats av skördeskador, förutsattes — såsom angavs i propositionen nr 84 — »att den alldeles övervägande delen av detta belopp skulle tillfalla de av 1959 års skördeskador svårast drabbade områdena, i främsta rummet Kalmar läns södra hushållningssällskapsområde samt Gotlands och Värmlands län». För flertalet övriga hushållningssällskapsområden hade, hette det vidare, »endast tämligen begränsade belopp ansetts kunna komma i fråga».

Varken departementschefen eller jordbruksutskottet hade något att erinra mot jordbruksnämndens förslag till huvudsaklig fördelning av bidragsbeloppet. Jordbruksutskottet framhöll i sitt utlåtande nr 23 bl. a. följande: »Här må blott framhållas att avsikten är att den alldeles övervägande delen av bidragen skall fördelas till de av 1959 års skördeskador svårast drabbade områdena, i första hand Kalmar läns södra hushållningssällskapsområde, Gotlands och Värmlands län.» Riksdagens beslut måste alltså sägas innefatta, att huvudparten av bidragsbeloppet skulle gå till de nämnda tre områdena.

Den bidragsfördelning, som lantbruksstyrelsen verkställde i juni månad, kan emellertid inte sägas stå i överensstämmelse med intentionerna i riksdagsbeslutet. Styrelsen fördelade då 10,05 milj. kronor, varefter återstod 350 000 kronor av bidragsbeloppet. Av de 10,05 milj. kronorna gick 1,7 milj. kronor till Kalmar läns södra hushållningssällskapsområde, 1,5 milj. kronor till Värmlands och 800 000 kronor till Gotlands län. De tre svårast drabbade områdena erhöll sålunda inte såsom förutsatts vid riksdagsbeslutet »den alldeles övervägande delen» av bidragsbeloppet utan tillsammans endast 4 milj. kronor,

d. v. s. knappt 40 procent av bidragsbeloppet.

Om man räknar med så hög självrisk som 15 procent, kvarstod enligt det siffermaterial, som redovisades i propositionen, en skördeskadeförlust av 13,7 milj. kronor för Kalmar läns södra del, 7,6 milj. kronor för Värmlands län och 8,3 milj. kronor för Gotlands län. De bidragsbelopp, som tillförts dessa områden, utgör i procent av de nämnda förlusterna cirka 19,7 för Värmlands län, 12,4 för Kalmar läns södra del och 9,6 för Gotlands län. I andra områden är kompensationsprocenten från de angivna utgångspunkterna väsentligt högre, t. ex. Älvsborgs läns norra del med 39,5 procent och Örebro län med 42,3 procent. Även om man utgår från att det funnits väsentliga skäl för den fördelning som lantbruksstyrelsen gjort, kvarstår emellertid faktum, att fördelningen icke blivit i överensstämmelse med de förutsättningar som angavs vid riksdagsbeslutet.

Resultatet av fördelningen har klargjort, att det bidragsbelopp å 10,4 milj. kronor, som ställdes till förfogande, var alldeles för litet i förhållande till skördeskadeförlusterna och hjälpbehovet. Situationen har ju förvärrats ytterligare genom de betydande skördeskadorna som inträffat i år. Den sistnämnda frågan skall, såsom aviserats, behandlas av riksdagen nu i höst. I detta sammanhang är det emellertid angeläget, att uppmärksamheten riktas på fördelningen av skördeskadebidragen för skördeåret 1959 i förhållande till de förutsättningar, som angavs vid riksdagsbeslutet.

Med anledning av vad jag här anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet ställa följande frågor:

1) Vill herr statsrådet redogöra för orsaken till att fördelningen av bidragen i anledning av 1959 års skördeskadorna icke blivit i överensstämmelse med

de förutsättningar, som angavs vid riksdagsbeslutet?

2) Har herr statsrådet för avsikt att vidta åtgärder i syfte att tillse, att Kalmar läns södra hushållningssällskapsområde, Värmlands samt Gotlands län tillföres bidrag i anledning av 1959 års skörde-skador i den utsträckning, som förutsattes vid riksdagsbeslutet?

Denna anhållan bordlades.

§ 17

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:ts proposition nr 168, angående vissa åtgärder i anledning av skador å 1960 års skörd, överlämnats till kammaren.

Denna proposition bordlades.

§ 18

Anmälde följande till herr förste vice talmannen under sammanträdet avlämnade motioner:

nr 852, av herr *Löfgren*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 134, rörande Sveriges anslutning till vissa internationella överenskommelser på upphovsrättens område, och

nr 853, av herrar *Allard* och *Stenberg*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 163, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt.

Dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 14.26.

In fidem

Sune K. Johansson

Tisdagen den 18 oktober

Kl. 15.00

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes av herr förste vice talmannen.

§ 1

Föredrogs och remitterades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition nr 168, angående vissa åtgärder i anledning av skador å 1960 års skörd.

§ 2

Föredrogs var för sig följande på bordet liggande motioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott motionen nr 852; samt

till bevillningsutskottet motionen nr 853.

§ 3

Föredrogs den av herr *Rimmerfors* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående möjligheterna till svensk röstavlämnning i Schweiz.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 4

Föredrogs herr *Rimmerfors'* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet i anledning av det ökade thinermisshuset.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5

Föredrogs den av herr *Gustafson* i Göteborg vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet i anledning av den ökning av bolagsbildningen som inträtt sedan beslutet om allmän tilläggs-pensionering fattats.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs herr *Adamssons* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående verkan av formella fel vid valförrättningar.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Föredrogs den av fröken *Vinge* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet angående bibliotekens personalorganisation.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8

Föredrogs herr *Nihlfors'* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående en snabbare sammanräkning av poströsterna vid allmänna val.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 9

Föredrogs den av herr *Hagberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för försvarsdepar-

tementet angående åtgärder för nedbringande av antalet olyckor vid flygvapnet.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 10

Föredrogs herr *Nilssons* i Gävle vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående åtgärder mot hyresstegringar.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 11

Föredrogs den av herr *Senander* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet i anledning av visst sammankopplande av beslutade höjningar av folkpensionsstandarden med utgående kommunala förmåner.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 12

Föredrogs herr *Dicksons* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående åtgärder mot vissa pornografiska tidskrifter.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 13

Föredrogs den av herr *Svensson* i Stenkyrka vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående fördelningen av bidragen i anledning av 1959 års skördekadaver.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 14

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herrar vice talmän i riksdagens andra kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta kammarens kanslipersonal, den 17 oktober 1960.

Vid sammanträde den 10 maj 1960 hade herrar deputerade beslutat att dels bevilja stenografen hos andra kammaren Lars A. Nilsson begärt entledigande från och med den 1 maj 1960, dels förordna reservstenografen Ingvar Olsson att från och med sistnämnda dag och till vårsessionens slut uppehålla den efter Nilsson ledigblivna stenografbefattningen, dels ock förordna herr Bengt Josefsson att från och med den 11 maj och till vårsessionens slut uppehålla en reservstenografbefattning.

Herrar deputerade beslöt nu till stenograf hos kammaren antaga reservstenografen Ingvar Olsson.

Med tillsättande av den efter Olsson ledigblivna reservstenografbefattningen skulle tills vidare anstå.

In fidem

Sune K. Johansson

§ 15

Anmäldes följande till herr förste vice talmannen under sammanträdet avlämnade motioner, nämligen

nr 854, av herrar *Sehlstedt* och *Munk-tell*, i anledning av framställning angående avlöningsbestämmelserna för

hos riksdagen tillfälligt anställda tjänstemän,

nr 855, av herr *Nordgren m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 17, med förslag till lag om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, m. m.,

nr 856, av herr *Wiklund m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 159, med förslag till riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m.,

nr 857, av herr *Hamilton m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 161, med förslag till lag om byggnadsminnen,

nr 858, av herrar *Fröding* och *Onsjö*, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 161,

nr 859, av herr *Nilsson* i *Svalöv m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 162, med förslag till förordning med provisoriska bestämmelser om beskattningen av aktiebolags och ekonomisk förenings inkomst i vissa fall,

nr 860, av herr *Kollberg m. fl.*, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 162, och

nr 861, av fröken *Wetterström m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 163, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt.

Dessa motioner bordlades.

§ 16

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 15.06.

In fidem

Sune K. Johansson

Onsdagen den 19 oktober

Kl. 10.00

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes till en början av herr förste vice talmannen.

§ 1

Val av talman

Anställdes, jämlikt kammarrens vid sammanträdet den 17 innevarande oktober fattade beslut, val av talman; och utsågs därtill herr Thapper med samtliga avgivna eller 140 röster.

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN anförde:

Jag hälsar kammarrens nyvalde talman välkommen till hans ansvarsfulla uppgift.

Mångårig kommunal erfarenhet, landstingsarbete på högsta nivå, ett 20-årigt riksdagsarbete — detta utgör en bakgrund, som vi tror är i hög grad tillförlitlig för att Ni, herr talman, med kunnighet och tillbörlig myndighet kommer att leda kammarrens förhandlingar.

När jag nu överräcker klubban, gör jag det som ett synligt bevis för den makt, men också det ansvar, som kammarren förlänat Eder. Min förvissning är att Ni med oväld och skicklighet kommer att handha den.

Herr TALMANNEN yttrade: Jag ber först att till kammarrens ärade ledamöter få uttala mitt tack för det stora förtroende, som har visats mig genom att jag utsetts till andra kammarrens talman. Jag kan endast försäkra, att min strävan alltid skall vara att i möjligaste mån söka motsvara detta förtroende.

Jag tackar också herr förste vice talmannen för de vänliga välkomstord, som han riktade till mig.

Herr talmannen tog härmed ledningen av kammarrens förhandlingar.

§ 2

Föredrogos var efter annan följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till bankoutsrottet motionen nr 854;

till behandling av lagutskott motionen nr 855;

till statsutskottet motionen nr 856;

till behandling av lagutskott motionerna nr 857 och 858; samt

till bevillningsutskottet motionerna nr 859—861.

§ 3

Interpellation ang. stimulerande av den svenska biståndsinsatsen från näringslivets sida gentemot de s. k. utvecklingsländerna

Ordet lämnades på begäran till

Herr OHLIN (fp), som yttrade:

Herr talman! I strävandena att höja produktion och levnadsstandard i de s. k. utvecklingsländerna har många olika vägar beträts. De direkta bidragen från de utvecklade länderna i form av gåvor och lån till finansiering av olika projekt spelar en viktig och oundgänglig roll inom såväl de bilaterala som de multilaterala biståndsformerna.

För att få till stånd ett industriellt genombrott krävs emellertid vida större insatser än som hittills kunnat presteras. De privata investeringarna på

Interpellation ang. stimulerande av den svenska biståndsinsatsen från näringslivets sida gentemot de s. k. utvecklingsländerna

helt eller delvis affärsmässig bas kommer därvid — får man hoppas — att spela en allt större roll när det gäller att tillföra utvecklingsländerna investeringskapital, kreditmöjligheter och teknisk, merkantil och administrativ kunnsighet.

I motionerna nr I: 55 av hr Lundström m. fl. och II: 60 jämte följd-motioner av hr Ohlin m. fl. till innevarande års riksdag rörande ökat bistånd till utvecklingsländerna framhölls, att på det finansiella området torde frågan om möjligheterna att öka de privata industriella investeringarna komma att träda i förgrunden. Det heter i detta sammanhang ytterligare i nämnda motioner bl. a.:

»Sannolikt ligger just här de bästa möjligheterna att få till stånd en kapitalexport till utvecklingsländerna av tillräckliga dimensioner för att bilda underlag för ett industriellt genombrott inom dessa länder. Det kan erinras om att under den svenska industrialiseringsprocessen utländsk kapitaltillförsel från privata källor spelade en väsentlig roll både genom att utländska företag startade industrier här i landet och genom att svenska staten, t. ex. för järnvägsbyggandet, kunde långfristigt upplåna kapital på förmånliga villkor.

Ett av de allvarligaste hindren för en stegring av de privata kapitalplaceringarna från de utvecklade länderna inom utvecklingsländerna är de ofta avsevärda politiska riskerna. Härav följer att ett huvudproblem är att finna vägar för att reducera sådana risker. Möjligen skulle ett internationellt samarbete i form av statsgarantier eller på annat vis kunna reducera riskerna på ett verksamt sätt genom att fördela dem. Ett slags internationellt kreditgarantisystem för underlättande av kapitalexport till utvecklingsländerna kan därför behöva övervägas.

Ett annat hinder ligger däri att det

privata kapitalets rörlighet ofta i hög grad hindras genom statliga restriktioner. Detta gäller t. ex. Sverige i mycket hög grad. Såväl in- som utförsel av kapital är här underkastade begränsningar. Svårigheterna för utländska företag att här i landet starta rörelse begränsas bland annat genom de inskränkningar som gäller för utländska medborgare att förvärva fast egendom. Dessa och andra hinder för utländskt kapital att investeras inom Sverige torde indirekt påverka svenskt kapitals möjlighet att investeras utanför vårt lands gränser och sålunda även inom utvecklingsländerna.»

För att en mera betydande ökning av den svenska insatsen skall komma till stånd krävs i väsentliga avseenden förändrade förutsättningar. Några av de centrala är för Sveriges del följande: lättnader i fråga om de internationella kapitalrörelserna både när det gäller utförsel och införsel av kapital. Även frågan om villkoren för utländska medborgare att här i landet etablera verksamhet hör hit. (Se bl. a. bankotskottets utl. nr 22/1960.) Möjligheterna att genom statsgarantier och eventuellt på internationell samarbetsväg uppnå försäkring mot politiska risker vid investeringar i U-länder framhålls utom i den citerade fp-motionen även av den s. k. SNS-utredningen »Sveriges näringsliv och de underutvecklade länderna», (1960), sid. 20.

De nuvarande kreditmöjligheterna för export är utformade med hänsyn till behoven vid handel med utvecklade länder. De maximala kredittiderna måste avsevärt förlängas för att bli till nytta för U-länderna. 7—10 års kredittid är säkert i många fall nödvändig för att krediterna skall bli till verklig hjälp. Detta fordrar en viss revision av vårt kreditgarantisystem.

Längre kredittider innebär ökade kommersiella risker. Härtill sluter sig

Interpellation ang. stödet åt det mindre jordbruket

i förbindelserna med U-länderna ofta betydande politiska risker. Trots att exportkreditnämndens villkor för försäkringsmässig garanti gentemot en långivare liberaliserades något 1959, varvid ramen vidgades från 300 till 600 milj. kronor, kan de större riskerna av såväl kommersiellt som politiskt slag inte täckas nöjaktigt när det gäller U-länderna. Inte heller medger bestämmelserna en tillräckligt lång kredittid för exportinriktning på U-länderna. Bl. a. den västtyska staten har tydligen på helt annat sätt trätt in med garantier. SNS-utredningen ifrågasätter en liberalare tillämpning av de svenska villkoren och eventuellt en subventionerad nedskärning av försäkringsavgifterna för svenska exportkreditgarantier i hithörande fall.

Mot bakgrund av det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få framföra följande interpellation:

Överväger regeringen att framlägga sådana förslag och vidta sådana åtgärder i fråga om bestämmelser som reglerar kapitalrörelserna till och från Sverige och i fråga om de svenska exportkreditgarantierna att den svenska biståndsinsatsen från näringslivets sida gentemot U-länderna underlättas och stimuleras?

Denna anhållan bordlades.

§ 4**Interpellation ang. stödet åt det mindre jordbruket**

Herr LARSSON i Hedenäset (cp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! När 1959 års riksdag beslutade om omläggning av det särskilda stödet till det mindre jordbruket, frångicks småbruksutredningens enhälliga förslag och stödet blev väsentligt mindre än vad utredningen förordat. De ogynnsamma förhållanden, som under de senaste åren varit för handen för jordbruksnäringen, har

satt småbruket i ett bekymmersamt läge. Mot bakgrunden härav gjorde RLF den 16 juni i år framställning till regeringen om att småbruksfrågan på nytt skulle tagas upp till prövning. Framställningen föranledde då icke annan åtgärd från regeringens sida än att den överlämnades till den nya jordbruksutredningen, som skulle vara oförhindrad att om den så fann påkallat redovisa sina överväganden härvidlag oberoende av när utredningen i övrigt räknade med att i sin helhet ha slutfört sitt uppdrag.

Jordbruksutredningen har nu beslutat uppdra åt jordbruksnämnden att verkställa en beräkning rörande småbrukets inkomstutveckling och undersöka om denna bör föranleda någon revision av nu utgående småbruksstöd. Småbruksutredningen gjorde inkomstjämförelser fram t. o. m. år 1955. Jordbruksnämnden har alltså nu att göra beräkningar för tiden därefter. Man kan räkna med att nämnden behöver några månader på sig för att fullgöra detta uppdrag.

I den debatt som förekom i anslutning till att RLF gjorde sin framställning hävdade jordbruksministern, att regeringen inte kunde lägga fram förslag till förbättrat småbruksstöd förrän undersökning verkstälts av de omständigheter, som kunde motivera att riksdagen föreslogs att ändra sina tidigare beslut. En sådan undersökning, som jordbruksministern fann nödvändig för en propositions framläggande, möjliggöres sålunda nu genom jordbruksutredningens initiativ och kan beräknas vara fullföljd i så god tid, att förslag kan föreläggas 1961 års riksdag. Vad resultatet av undersökningen kommer att bli skall man naturligtvis inte uttala sig om nu. Men all sannolikhet talar för att den kommer att uppvisa en negativ inkomstutveckling för småbruket i jämförelse med den allmänna inkomstutvecklingen.

Interpellation ang. stödet åt det mindre jordbruket

Med stöd av vad jag här har anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få ställa följande fråga:

Är herr statsrådet beredd att — därest jordbruksnämndens undersökning uppvisar en negativ inkomstutveckling för det mindre jordbruket under de senaste åren i jämförelse med den allmänna inkomstutvecklingen — framlägga förslag till 1961 års riksdag

om ett effektivt stöd åt det mindre jordbruket?

Denna anhållan bordlades.

§ 5

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 10.22.

In fidem

Sune K. Johansson